

Go West, una paròdia del western?

Antoni Serra

Els historiadors tenen la tendència a situar *Go West* (*Els germans Marx a l'Oest*) dins l'apartat del cinema d'humor i enclaustrat en el gènere de la comèdia. ¿Vostès creuen, amics de la nebulosa Terra (que ni tan sols és paradís perdut o retrobat, ni, molt manco, ultratjat), que els historiadors, els catedràtics i les beates hexagonals de la cultura —també coneguts com a «comissaris» i/o monges escolanes— tenen capacitat imaginativa, i suficientment lliure alhora, per classificar les diverses formes i maneres d'entendre el cinema?

Sigui com sigui, jo estic convençut —com a vell malsofrit i anàrquic que som— que *Els germans Marx a l'Oest* és un gran western, i punt.

¿Què em consideraran, a partir d'ara?, ¿un atrabiliari i un irreverent sense causa? Bé, tot sia per la glòria del senyor diable de la creació artística. Però vull dir que, tant si es vol com si no, personatges com Harpo, Groucho, Chico —el 1940, any de la realització del film de Buzzell, el germà Zeppo ja havia deixat el grup— són l'encarnació fidedigna del *cow-boy* i, ja em perdonaran un altre cop, representen l'essència estètica de l'americà amb

pistoles, capell i botes infinitament millor que John Wayne, Gary Cooper i Randolph Scott. Així de senzill.

És clar que resulta més fàcil anar pels camins ja establerts i acceptar la normativa del que és i sempre serà convencional: els germans Marx són còmics. Fotre, això és tan fals com creure —almanco així es pensava a l'època franquista i encara ara així es pensa— que la beata de missa primera és una santa. Els germans Marx són, sí, és ben cert, uns personatges creatius del cinema —amb experiència del món de les varietats, el *show-business*, fins i tot amb coneixements

...necessariem en aquesta democràcia reformada
uns germans Marx recobrant l'Oest

del circ, crec recordar— que fan de l'humor, a vegades un humor distorsionat i límit, l'expressió idònia de la denúncia, de la crítica al món de convencionalismes.

I en aquest sentit, *Els germans Marx a l'Oest* és, si així ho volen vostès, una paròdia del *western*... però és, al mateix temps, un dels millors, més emotius i més crítics *westerns* que s'han realitzat mai. Un *western* amb totes les conseqüències. ¿Qui discutirà la grandiositat d'un pistoler com Groucho? L'escena —excepcional, al meu entendre— de la destrucció del tren, vagó per vagó, pam de fusta per

pam de fusta, per alimentar una màquina de vapor i no perdre velocitat, ¿no és comparable a qualsevol escena de violència i destrucció dels films de John Ford, Henry Hathaway o Sam Peckinpah?

I és per això —la paròdia del *western* com a *western* indiscutible— que em vaig decidir pels Marx —més ara, quan Marx ja no és llegit i *Das Kapital* ha estat substituït, si la memòria no em falla, per l'obra il·luminada de Julius Henry Marks— a l'hora d'elegir els deu *westerns* que més m'han interessat amb independència dels estils, els gèneres i les tendències.

I diria més, encara: necessariem en aquesta democràcia reformada uns germans Marx recobrant l'Oest.

Sempre que no hàgim perdut el sentit de l'orientació —on és l'Oest?— i el de l'humor —on són els Marx de la «modernitat»?

I finalment: vegin vostès, col·legues de l'espai impossible, *Els germans Marx a l'Oest* com si fos la primera vegada, i comprovaran que és un gran *western*. Però no la vegin amb els ulls de la innocència —sempre mig clucs—, sinó amb els ulls de Shakespeare amb pistoleres. En fi, com el dimoni mana. Amén. ■